

מסמך המלצות – מתן מענה חינוכי מיטבי לילדים ממשפחות בבידוד רפואי מתמשך

מנהלות מחלקות חינוך, מנהלות בתי ספר, מורות ונשות חינוך יקרות,

אין ספק שתקופת הקורונה חייבה את כולנו להתעלות על עצמנו שוב ושוב. יצירת תשתית ללמידה משמעותית ומתן מענה חברתי ורגשי לילדים שנמצאים בביתם, זהו אתגר גדול מאין כמותו. גם החזרה לשגרה הינה מאתגרת: חלוקת הילדים לקבוצות, בניית מערך לימודים יומי ומפגש בין מורות שאינן מחנכות עם קבוצות תלמידים שהן אינן מלמדות בשגרה.

אבל יש אתגר אחד שעדיין לא צלחתן והוא מתן מענה חינוכי ורגשי לילדים שאינם מגיעים לבית הספר בגלל שהם או בני ביתם נמצאים בסיכון מוגבר לסיבוכי קורונה. ילדים אלה, אשר לעיתים חווים קשיים שונים בגלל מחלות הרקע אשר מלוות את חייהם וחיי משפחתם, דווקא בתקופה זו נותרו ללא כל מענה או תמיכה.

משפחות הנמצאות בבידוד משפחתי מתמשך מסיבה רפואית חיות מציאות שונה מזו של רוב המשפחות בישראל ולכן הילדים בהם מבודדים לחלוטין מחבריהם ומכל חברה שהיא כבר למעלה מחודשיים בגלל החשש מסיבוכי הקורונה.

כנשות חינוך, אסור לנו לשכוח את הילדים הללו. חשוב לתת מענה רגשי, חברתי ולימודי לטובת הילדים המשתייכים לקבוצה זו – בהתאם לגיל, לכיתה וליכולות התלמיד והמשפחה להתמודד כרגע מול משימות.

כאימהות במשפחות הנמצאות בבידוד מתמשך מטעמים רפואיים גיבשנו מספר המלצות פשוטות ליישום המתמקדות הן בפן החברתי-רגשי (שבעינינו קריטי יותר ליישום כרגע) והן בפן הלימודי.

1. **מענה חברתי רגשי** – על המענה החברתי רגשי לכלול שני מרכיבים:

קשר אישי יתקיים בדרך כלל על ידי תקשורת של המורה המחנכת או עם מורה אחרת שמהווה דמות משמעותית לילד. מומלץ ליצור קשר זום או קשר טלפוני אחת לשבוע עם הילד, להתעניין בשלומו ולאפשר לו להציף קשיים או צרכים שונים. במקרה הצורך ניתן לערב גם את יועצת בית ספר בתהליך. מומלץ לנסות לייצר שגרה של קשר, גם עבור הילד (למשל: כל יום ד' בשעה 16 אתקשר לשאול מה שלומך)

במידה ובכיתה קיימים מספר ילדים שאינם מגיעים – אפשרי לייצר קבוצה כזו שנפגשת באופן קבוע.

קשר חברתי יתקיים באמצעות חיבור בין הילד לחבריו לכיתה. חשיבותו של קשר זה הינה כפולה: הן עבור הילד שידע שהוא לא נשכח מהחברים והן עבור הילדים בכיתה שילמדו על רגישות לזולת, סולידריות וחברות.

כאן ניתן להיעזר במגוון דרכים יצירתיות לעידוד מפגש מסוג זה, למשל:

- לעודד את ילדי הכיתה לכתוב מכתבים/ לצייר ציורים לילד שנמצא בביתו.
- ליזום מפגש זום כיתתי – במהלך מפגשים כאלו יש להקפיד על פנייה אקטיבית ללומדים מהבית ודרכי ההשתתפות שלהם בשיעור.
- למנות ילדים שיתקשרו לילדים שבבית.
- לשלב בזום את הילדים שבבית בשעת "חברה" או משחק בכיתה.
- לצלם את ילדי הכיתה בסרטונים קצרים.

2. מענה לימודי

המענה הלימודי האידיאלי יתבסס על כשעתיים של מפגשי זום בכל יום, בדומה לתקופת הלמידה מרחוק. חשוב לזכור שהילדים בבית לא חזרו למשמעת ולכללים של ביה"ס ולכן לאפשר לילדים למידה בזום בקבוצה קטנה עם מורה מוכרת או לחילופין שיעור זום כמו מוסיקה / ספורט / אמנות שמאפשר הפגה והתרענון מהמציאות בבית.

גם מפגש שיערך אחת לכמה ימים, בו הילד יוכלל ללמוד נושא חדש שנלמד בכיתה באותו שבוע יהיה משמעותי עבור ילדים רבים. בהינתן וזו האפשרות היחידה מומלץ לקיימה.

- חשוב להעביר להורים באופן מסודר ונגיש את החומר הנלמד בכיתה, בדגש על עמודים בחוברות העבודה.
- במידה ונלמד חומר חדש מומלץ לשלוח סרטון המסביר את החומר (קיימים מאות סרטונים ברשת) או לחילופין לצלם בכיתה סרטון קצר – אפשר אפילו לתת לאחד הילדים להסביר חומר חדש שנלמד ובכל להגביר מעורבות והשתתפות.
- מומלץ לבחור מספר עמודים מצומצם אשר סביר שהילד יצליח לעשות בעצמו בביתו ולא לצפות ממנו להשלים את כל החומר שנלמד בכיתה לבדו בבית.
- חשוב לתת משוב לילדים בבית על עבודתם – ילד שהכין דפי עבודה בהתאם לבקשת המורה ראוי לחיזוק משמעותי הכולל תקשורת עם הילד (שליחת אימוגי נחמד ככל שיהיה לסלולר של ההורים, אינו חיזוק משמעותי לילד).
- אין לנזוף בילדים אשר התקשו או נמנעו מהשלמת החומר.
- יש לקחת בחשבון כי בעת החזרה ללימודים, ילדים שהפסידו ימי למידה רבים עשויים להתקשות בהשתלבות מהירה ובהבנת הנלמד.

הדבר החשוב ביותר הוא להמשיך ולהכליל את הילדים והילדות כחלק מהכיתה, גם אם הם לא מגיעים לבית הספר. אנו מאמינות כי אהבה לילדים, יחס ותשומת לב אישית לכל אחד מהם מהווים את התשתית למתן מענה בכל מצב ולכל אתגר.

מי ייתן ובקרוב נוכל כולנו להיפגש ללא מגבלות וללא ריחוק.

בברכה,

ד"ר נצן אלמוג
ראש המיקוד בשילוב והכלה

ד"ר נועה טל אלון
יועצת חינוכית

החוג לחינוך וחברה, הקריה האקדמית אונו